

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika, sum tú kundi ynskt tær at fingið viðgjordan í hesum teiginum.

Spyr Sosialin

Skriva til: Sosialin, postsmoga 76, 3800 Argir. Merk brævbjálvan »Spyr Sosialin«.

Sálarfrøðingurin:

Í Sosialinum nr. 2 í ár, stóð spurningur í brævkassanum um sjónvarp og børn, um tað var skaðiligt fyri børn at hyggja at sjónvarpi.

Læknin svaraði út frá einum læknafroðisligum sjónarmiði, og tað var væl greinað, men hvat heldur sálarfrøðingurin?

Hvørji sálarlig árin fylgja við, tá børn siggja nógvur video-filmar dagliga, umframt vanligu sendingarnar í vikuni?

Hevur sálarfrøðingurin nakrar leiðbeiningar hesum viðvíkjandi til foreldur at smærri børnum?

Mamma

Fátt er annaðhvørt bert gott ella ringt, so er eisini við sjónvarpi og video, men verður sæð burtur frá tí tibetur nokk so nógv upplýsandi og kveikjandi tilfarinum, sum kann koma fyri í TV og video, má samstundis áðanast, at restin og meginparturin bert er dagdvalja, og her er eftir míni metan hovudsavdin.

Gaman, øll hava vit av og á toru á at stytta okkum stundir, men máti skal vera við tíðarnýtsluni, og tí, id borðreitt verður við.

Tað nógv av TV/video-tilfarinum verður hópframlétt á ein slíkan hátt, at tað skal gagnast flest møguligum til tess at geva so stórt peningaligt avlop sum gjørligt til framleiðaran (domi: Dallas — og Dollars-seriurnar). Har gerast handilslig áhugamál fremri enn tað listarliga og estetiska. Tí gerst innihaldið mangan einfalt, lættisoppakent og veruleikafjart, og sum óvirkin móttakari kann tað kanska vera hvald í at siggja og hoyra slíkt, sum eingin krav seta til ein, men bert kemur og fer, men tað stjelur nógvu tíð, sum ksnak fór hentari til annað virksemi. Hvat verri er, mangan smakka slíkar serur so mikið eftir meira, at ein gerst bundin av teimum.

Vandan meti eg størstan at vera fyri børn og tey foreldur, sum hava børn í uppvøkstri. Persónmenningin fer nevniliga fram sum samskipti

Smábørn og sjónvarp:

Kann ávirka persónsmenningina

— um foreldur ikki fylgja við, hvat og hvussu nógv sjónvarp smærri børn hyggja at

millum persón og umhvørvi, tað veri seg fysiskt, sálarligt sum sosialt.

Hugsa vit okkum til, at vit um fá ár fáa amerikonsk TV-vidurskipti her á landi, har vit gjøgnum parabolantennur alt samdøgrid kunnu taka móti útlendskum TV-sendingum umframt okkara egnu, er stórvandi fyri, at eitt nú børnini ognar sær einstáttað og passiviserandi TV-innihald, sum hovudsamhvørvi framum so mangt annað, id higartil avgjørt hevur virkað stimbrandi í heildarmenningini. Ein kann í so máta av rottum óttast fyri framtíðarkorunum fyri samskiptinum við onnur børn, foreldur og næstringar, fyri framtíðarútlitinum fyri ítrótti, skótavirksemi og øðrum mennandi frítíðarlívi fyri bert at nevna nakad úr hópinum.

Mær kunnugt er ikki óvanligt, at børn aðrastadni í heiminum hyggja at TV svarandi til fulla arbeiðsviku. Skal skúlin samstundis rokjast til lítar, má tað, id eftir er av samdøgrinum fara til at sova.

Sostatt kann TV/video misnýtt gerast einssporandi, fordummandi og virka fyri avmarking í persónmenningini.

Pláss verður ikki fyri eini neyvari umrøðu av møguligum skaðiligum árin á børn, tá talan er um skelkandi TV/video-innihald, men eg fari bert at minna á, hvussu nógv virknari árin filmstilfar

kann vera í mun til bert tað skrivada og talada orðið.

Eitt politiskt TV-orðaskifti kann t.d. fyri okkum vaksnu vera nógvur ferðir virksamari enn nokk so mangir vanligir veljarafundir.

Og er talan um smábørn, eigur ein at sýna nógv meira fyrilit, tí tey duga ikki so væl at sálða frá, men uppfata hópin konkretari og taka alt ov mikið fylt.

Foroyisk sjónvarpsfelag hava megnað at framleiða nógvur góðar og tekniskt sæð væleydnaðar sendingar, men eftir míni meting eru teir í summum forum óhepnir í ólukkumát.

Sýnd var fyri stuttum ein foroyisk barnasending í sjónvarpinum um ein drong, sum hóast hann hevði tikið hamara pápans og tianverri brotið hann. Sagt var frá, at filmurin var grundaður á eina søgu hjá einum av okkara virknastu smábarnasøgu-smíðjum, sunnudagsskúla-lærara og barnavini (Chr. Høj). Eg ivist heldur ikki í, at sogen í mun til aðrar hevði hóskad rimuliga væl á prenti í sunnudagsskúla-bladi, men umskapad til TV-film kundi hon í mínum eygum gerast ein sonn sálarpinsla fyri summi børn og neyvnan heilsufremjandi í ollum forum.

Persónliga dámdi mær ikki sendingina, hóast hon var tekniskt væleydnað. Kortini var eg fegin um, at hon kom fram, tí í henni

Eyður Joensen, sálarfrøðingur

Marjun Sigurdsdóttir, sálarfrøðingur

Marnar lækni

Simonsen, sálarfrøðingur

handfara sjálvan teknikk-in.

Og fyri at taka eitt annað dømi, so var í mun til aðrar góðar andaktsendingar handan ógvusliga sunnudagsandaktin seinasta heyst við EEC-spøkilsinum og miðeysturpolitikkinum alt í einum hurlivasa nakad serlig at fara til hvaldar uppá, sjálvt hjá sálarsterkum vaksnum fólki. Eftir sjálvum framburðinum at doma trúði eg eina lotu, at talan var um kabarettssending.

Eg kenni meg ikki sum serfrøðing á okinum at leiðbeina foreldur, sum eiga smábørn, id hyggja at TV/video, men ein eigur eftir míni meting í minsta lagi at miðja móti:

1. at krevja, at sjónvarpini frammanundan lýsa sínar sendingar nógv gjøllari og helst eisini longur fram enn higartil,

2. at familjan frammanundan leggur ætlanir fyri, hvat hyggjast skal eftir í samband við annað familjувirksemi,

3. at leiðbeiningar um aldursmark og annað á

sjónvarpssendingum so væl sum á videofilmum verður aktað til fulnar

4. at foreldur mest møguligt hyggja saman við børnunum fyri imeðan og aftaná at kunna skifta orð um slíkt í innihaldinum, sum børnum tørvar at fáa nærri greiðu á

5. og ivaleyst sum tað mest umráðandi at foreldur og onnur ikki falla fyri at nýta TV/video til ómakaleyst dadduvirksemi, men altíð virka fyri at veita børnunum hóskandi alternativ til TV/video-undirhaldið, so børnum verður veitt tað fjoltáttada umhvørvi, sum bert kann menna tey á skynsaman hátt.

Sjónvarp/video hevur ivaleyst tað til felags við eitt nú eldin, knívin og krútið, at tað kann vera vandamikil, samstundis sum tað væl umsitið kann vera sera hent amboð hjá menniskjanum.

EyJo

